

Joel Isaksson vid vävstolen där han återupptagit det hantverk som hans mor och mormor var skickliga på. Även Joel Isakssons allmogemönster är mycket vackra.

Gunnarskogspensionär: - Nu skövlas de skogar man varit med om att bygga upp

— Det känns grymt att se, hur de nu skövlar de skogar man själv varit med om att vårda och sett växa upp här i Gunnarskog, säger Per Joel Isaksson som blir 79 år i september. Han tillbringar sina dagar på Gunnebos pensionärshem och kan se tillbaka på ett långt, intressant och arbetsamt liv. Han blev tidigt socialdemokrat och är det fortfarande. Men han kritiserar också partiet i en del frågor.

—Den dröm om ett bättre samhälle som vi drömde blev inte helt besannad vissa ideal sveks. Det största felet regeringen gjort är landsbygdens avfolkning och utarmning. Kring mitt barndomshem Furuhöjden fanns det 14 små torpställen i min barndom. Nu finns det bara två kvar, säger han. Barndomshemmet liksom många andra gårdar har försvunnit. Kvar finns bara minnet och en liten naivistisk målning av stugan, vilken gjorts av dottersonen Ingvar Pettersson. Den hänger nu på väggen i Joel Isakssons lilla moderna rum.

—Det fanns mycket folk här i Gunnarskog förr i tiden. Tiderna var hårda och det var fattigt överlag. Folket försvann från hembygden. Amerika tog många, säger Joel Isaksson, som själv hade en liten släng av "Amerikafebern". Det blev emellertid aldrig någon resa för hans del till det förlovade landet.

Även om tiderna var hårda så fanns det också glädje ämnen. Dansbanorna utgjorde ett muntert avbrott i vardagen. Kring dem var det alltid fullt med folk, trots att många hade långa vägar att gå innan de

kom fram och trots att cyklar var mycket sällsynta.

—På vår tid kunde vi unga roa oss själva. Vi var inte bortskämda, säger Joel Isaksson.

SPELMAN

Han berättar om den gamle spelmannen Gustav Andersson som förr levde i Gunnarskog.

—Han kunde spela fiol han. Jag har hört många fiolspelare sedan i mina dar, men jag har aldrig hört någon styvare än han. I hans hand frambringade stråken musik som man inte trodde det

var möjligt att få fram ur en fiol, säger Joel Isaksson och tillägger, att Gustav Andersson var en fattig spelman och sådana kom inte fram såsom de förtjänade. Han förblev en av våra många anonyma landsbygdsspelemän. Även om han aldrig fick tillfälle att skriva sitt namn i musikvärlden, så finns det i Gunnarskog fortfarande många äldre som ännu minns honom och hans musik.

BILLIGARE MAT

Tolv år gammal började Joel Isaksson arbeta i skogen. Omkring 1910 reste han till Oslo och arbetade på ett tegelverk där. Det var bättre betalt i Norge och maten var billigare. När Joel Isaksson återkom till hembygden började han arbeta vid Jösseforsfabriken. Lönen var då 18 öre i timmen - 1.80 om dagen och maten kostade 1.25 om dagen. Det blev inte stora slantar över.

Forna tiders Bortan var en stor och levande by. Där låg många gårdar, där fanns ganska stor djurbesättning även om skogsställena dominerade bilden. Joel Isaksson arbetade som timmermätare och skötta sitt jordbruk bredvid. Den tidens människor hann sällan med att skaffa sig fritidsproblem.

Dagarna kunde bli långa. Klockan fem gick Joel Isaksson hemifrån flera mil till arbetet. Hem kom han sällan förrän fram mot åttatiden på kvällen.

—Bäst var det under de kalla vintrarna, då man kunde åka skidor, säger han.

Han blev också en suverän skidåkare. Då han som infanterist blev förlagd vid finska gränsen och Trestensröset var han den främste skidåkaren bland värmlänningarna där. Från förläggningen kunde de inkallade se utöver finska gränsen. Där på andra sidan Kalix red de ryska kosackerna.

—Runt om fanns norrmänn, finnar, lappar och så vi svenskar, säger Joel Isaksson. Han vet också att berätta om lidanden han såg under sjuk- och handikapptransporterna, då de sårade från fronten fördes till sjukhus och Röda Kors-centraler. Joel Isaksson är väl förtrogen med det gamla Gunnarskog. Han berättar om en märklig händelse. Uppe vid Hampokölen bodde för länge

sedan den störste och kraftigaste karl Joel Isaksson någonsin sett. Han kallade Björn av folket.

En söndag var länsman Nordling, skogvaktare Rundqvist och en herre från Tobaksfabriken ute på jakt. De möter Björn som bär på en tjäder, men inte har någon bössa. Länsmannen tar tjädern från Björn. Denne tar av sig sin livrem lägger den i ring runt de tre männen och säger, "Den som först går utanför denna ring, han blir inte gammal." Länsman Nordling bryter ringen.

Vid ett senare tillfälle strax därefter är länsman åter på jakt.

Han faller en orre och hans hundar råkar i kamp om den ännu inte helt döda fågeln. Länsman skall skilja hundarna åt, men hans osäkrade bössa går av och han dör av skottet. En av hundarna lägger sig över hans bröst och det går inte att locka honom därifrån.

—Sedan la vi dit några stenar och platsen kallas alltsedan dess för Länsmanshogget, berättar Joel Isaksson.

Denne vitale och pigge man är ett klart bevis för att ålder inte bör räknas efter år. Han är klar som en tidig vårmorgon och han kan på ett intressant och okonstlat sätt berätta om gamla tider. Han har kommit dithän, att perspektivet stillat och jämnat ut livets stormar. I terapisaalen har han återupptagit en tradition från barndomshemmet, där modern och mormodern var styva väverkor. De vävde för att sälja och bidrog på så sätt till livsuppehållet i stugan. Nu väver Joel Isaksson själv vackra allmogemönster. Han är också skicklig i att slöjda till t.ex. Gunnarskogsskedar.

Asa Harriet